

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår dato: 15.09.2017

Deres ref: 17/1829

Vår ref: 17/01973-7

Besøksadresse:

Direkte tlf: +47 38141106

Saksbehandler:

Simone Katharina Heinz

simone.heinz@uia.no

UiAs innspill til revisjon av langtidsplanen

Vi takker for mulighet til å komme med innspill til Langtidsplanen for forskning og høyre utdanning. UiA har følgende kommentarer:

Hva fungerer godt i den nåværende langtidsplanen?

Langtidsplanen gir retning og forutsigbarhet. UiA vil uttrykke anerkjennelse for at målene i opptrappingsplanene i stor grad ble nådd, både når det gjelder finansiering av rekrutteringsstillinger, forskningsinfrastruktur og stimulering til god deltakelse i EUs rammeprogram. Det har bidratt til et betydelig løft, også for UiA, på flere områder, ikke minst innen teknologi og helse- og velferdsfag. Ved UiA har regjeringens satsing bl.a. bidratt til styrking av SFI Offshore Mechatronics og muliggjort opprettelsen av Mechatronic Innovation Lab (MIL). Satsing på offentlig sektor ph.d. har for UiA sin del ført til mange innovative ph.d.-prosjekter i samarbeid mellom offentlig sektor og UiA, samt videreutvikling av UiAs Senter for e-helse. Selv om målene for deltakelse i H2020 ikke er nådd enda, har stimuleringen gjennom PES gitt et uvurderlig bidrag. UiA er fornøyd med stort gjennomslag innenfor områdene IKT og sikkerhet gjennom CIEM – Senter for integrert krisehåndtering.

Er det temaer og perspektiver som bør reflekteres sterkere i planen?

UiA mener at det er stort potensiale i de prioriterte områdene *Muliggjørende teknologier og Fornylse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester*. Disse temaområdene ønskes videreført og styrket. Innenfor helse-, velferds- og omsorgstjenester vil vi peke på utvikling av gode strukturer og fasiliteter, som bringer brukere, helsepersonell, studenter og forskere sammen for å utvikle framtidens helsetjenester. Det er også viktig at det er godt samsvar mellom satsingsområder og virkemidler. Særlig gjelder dette prioritering og vinkling på forskning mot kommunale helse- og omsorgstjenester, der innsatsen burde styrkes i neste planperiode.

Innenfor muliggjørende teknologier vil vi spesielt framheve viktigheten av å kombinere teknologisk utvikling med forskning på hvordan teknologien kan tas i bruk av hele samfunnet, og forskning om de etiske implikasjonene de nye teknologiske mulighetene gir. Vi trenger mer forskning på hvilke implikasjoner muliggjørende teknologier og spesielt digitalisering har for samfunnet. Det er viktig å bygge gode strukturer som tilrettelegger for tverrfaglig samarbeid mellom teknologer, samfunnsvitere og humanister. Dette gjelder særlig i utlysninger fra Norges forskningsråd. Et viktig tiltak er å bruke tverrfaglig sammensatte paneler og evaluatore. Andre viktige framtidige områder innenfor muliggjørende teknologier vil være miljøteknologi og hvordan framtidens arbeidsmarked vil utvikle seg med økende digitalisering og utvikling av kunstig intelligens.

Områder der samfunnets utfordringer har blitt tydeligere i løpet av første planperioden er demokratibygging, migrasjon og forebygging mot radikaliserings. Dette bør i større grad

gjenspeiles i den neste planperioden. Humaniora vil kunne gi et viktig bidrag til disse og andre samfunnsutfordringer. UiA mener at humaniora og samfunnsvitenskap bør få en tydeligere plass innenfor alle de prioriterte satsingsområdene. Humanistiske fag, kunstfag og flere av de samfunnsvitenskapelige fagene må i større grad prioriteres som de sentrale kulturfagene de er.

På hvilke områder kan det være behov for nye virkemidler?

Samarbeidet mellom utdannings- og forskningsinstitusjonene og arbeids- og samfunnslivet må stimuleres og styrkes. Det er viktig for utdanningene og forskningens samfunnsmessige relevans, men også viktig for å selve kunnskapsutviklingen. Forskning og faglig utviklingsarbeid skjer både i akademiske fagmiljøer og i "praksis", og ikke minst i samspillet mellom disse. UiA har alltid vært opptatt av tett samarbeid med næringslivet og offentlige virksomheter i regionen, og spesielt regionale næringsklynger. Vi opplever god sammenheng mellom vår strategi for videre utvikling på institusjonsnivå og langtidspanens intensjoner på nasjonalt nivå. En forutsetning for god utnytting av offentlig ph.d.-ordningen er at offentlige virksomheter har ressurser – både organisatorisk, faglig og økonomisk – til å benytte seg av denne ordningen. Store virksomheter kan ha det, men det vil kunne være behov for å sette inn nye virkemidler for å stimulere mindre og mellomstore virksomheter til å benytte seg av denne ordningen.

Forskingskommunikasjon bør få et sterkere fokus i den reviderte planen. Det å få forskningen ut til brukere og allmenheten i media, undervisning og der den kan anvendes, må understrekes i sterkere grad. Forskningens betydning for samfunnet – impact – må tydelig kommuniseres. Det savnes en plan for implementering av resultater og brukerrettet formidling, spesielt i utdanningene – på alle nivåer. Formidling og forskningskommunikasjon må også få sin plass og bli synlig i nye mediaplattformer og nye arenaer. Sett i lys av målet om at den samlede forskningsinnsatsen skal nå 3 % av BNB innen 2030, er dette et viktig perspektiv for å synliggjøre og kommunisere tydeligere hva en får igjen for innsatsen.

Ett av de viktigste virkemidlene for utvikling av internasjonalt anerkjent forskning er økt internasjonal rekruttering. Med gode velferdsordninger og et velfungerende samfunn har Norge et godt utgangspunkt for å tiltrekke seg talentfulle forskere fra hele verden. Ett virkemiddel i Langtidspanen kan derfor være at regjeringen også bidrar til rekruttering av gode internasjonale forskere.

UiA ser også behov for flere virkemidler for integrasjon av forskning og høyere utdanning. Talentfulle studenter må introduseres til og delta i forskningen tidlig. Bedre koplinger mellom studiene og forskningsvirksomheten ved institusjonene styrker både utdanningene og forskningen. På institusjonsnivå har UiA innført en intern støtteordning med mål om å få flere studenter aktivt involvert i forskningsprosjekter (se [blogginlegg fra prosjektene](#)). Det ville være ønskelig med nasjonale virkemidler for studenter i forskning.

Vi trenger også mer forskning på høyere utdanning. På nasjonalt nivå trenger vi mer kunnskap om hvilke undervisningsformer som virker best på universitetsnivå og hvordan vi skal adressere og integrere framtidige læringsformer.

Både internasjonalt og nasjonalt ser vi et ønske om mer åpenhet. EUs visjon om de tre O'er - Open Science, Open Innovation, Open to the World – vil være en god ledestjerne nasjonalt. Et område der UiA ønsker seg større åpenhet er oppnevning til programkomiteer i Norges forskningsråd. Her oppleves det at det varierer hvordan oppnevningen skjer, og hvem som får mulighet å spille inn kandidater. Det kan virke som det i stor grad er representanter fra etablerte forskningsmiljøer som kommer med i programkomiteer, noe som kan føre til at yngre, innovative forskningsmiljøer ikke får prege programmene med sine ideer. Et annet område der åpenhet er viktig nasjonalt og internasjonalt, er tilgang til forskningsdata og forskningsresultater. I dag utvikler institusjonene sin egen infrastruktur på hvordan data kan gjøres tilgjengelig. Dette kan med fordel løftes opp på nasjonalt eller europeisk nivå. Felles standarder og en felles teknisk infrastruktur vil gjøre det lettere for brukere å finne og ta i bruk data. Innenfor flere områder, spesielt innen helse og

samfunnsvitenskap, må forskere/forskningsinstitusjoner betale for tilgang til data fra andre offentlige institusjoner. Dette har vært påpekt fra UiAs forskere som en belastende merkostnad i prosjekter der en ønsker å bruke allerede innsamlede data, men må betale for å få tilgang til dem. Vi håper at disse hindringer kan fjernes i framtiden.

Med vennlig hilsen

Frank Reichert
Rektor

Ledelsen

Simone Katharina Heinz
Forskningsdirektør

Forskningsadministrativ avdeling

Dokumentet er elektronisk signert.

Kopi til: Greta Hilding